

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์การศึกษา
ยุคใหม่จะต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารเป็น โดยสามารถนำมาพัฒนา
เป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ การศึกษาต้องเตรียมคนให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับ
เศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีความสามารถควบคุมภาวะวิกฤตเศรษฐกิจได้ การศึกษาจะต้อง
บรรลุเป้าหมายในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการ
เรียนรู้ เพื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาและยกระดับการศึกษา
ของประเทศให้สามารถเข้าร่วมการแข่งขันกับนานาชาติได้ (สุรัฐ ศิลปอนันต์, 2542 : 2)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับ
การศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อย
กว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน และมาตรา 81
ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิด
ความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้อง
กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง
เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ
สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าว นำไปสู่การจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติ

หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนการสอน หรือที่ใช้คำใหม่ว่า
การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ความรักของครูที่เอาใจใส่เข้าใจ
นักเรียนและมีใจให้แก่การสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 7)
สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประเวศ วะสี (2544 : 3) ที่กล่าวว่า หัวใจของการปฏิรูป
การศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากกา
รชิดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด และ

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 1-30) ได้สรุปสาระของการปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ 8 ด้านดังนี้ ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ด้านระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา ด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งใหญ่ของครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทั้งหลาย เพราะนับแต่เริ่มไปการศึกษาของประเทศจะต้องมีการปฏิรูป ปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2544 : 17)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเป็นการรองรับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ด้านเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจและการเมือง นับตั้งแต่ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 ความว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งแนวทางการจัดการศึกษา ตามมาตรา 22 ชี้ชัดกว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพที่สำคัญคือ หลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ ดังนี้ (เรียงชัย จงพิพัฒนสุข. 2543 : 43-48)

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญเหตุการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากแรงผลักดันและสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนที่ได้มาตรฐานสูงในระดับสากล เพื่อให้สามารถเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลง ดำรงตนในสังคมได้อย่างดีมีความสุขและร่วมรับผิดชอบพัฒนาชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก กระทรวงศึกษาธิการซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศ ได้เริ่มปฏิรูปการศึกษาดามมติรัฐมนตรีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยได้กำหนดขอบข่ายของการปฏิรูปว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทางการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้เบาบางลงหรือหมดไป และเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาสู่ออนาคต ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากล โดยดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและบริบทของสังคมไทย โดยเน้นการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 4)

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคายได้กำหนดแผนการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดถือปฏิบัติโดย ชีคหลักการปฏิบัติงานสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. 2539 มีเป้าหมายเพื่อปฏิรูปสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โรงเรียนต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนครบทุกโรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. 2545 : 20)

หลังจากได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการบริหารกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดเป็น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้วางเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนในการดำเนินงานตามนโยบาย "ปัญญาปฏิรูป" คือปฏิรูประบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการเรียนรู้ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้นโยบายดังกล่าวบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : 8)

การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผ่านมา ยังไม่มีข้อมูลสารสนเทศสภาพการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาบางส่วน ดำเนินการบริหารงบประมาณ บุคลากร การจัดการศึกษา และด้านคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบ สนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดด้านปัจจัยในการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดใหญ่บางส่วนนั้นอาจมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : 6) คุณภาพผู้เรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในการจัดการระบบการเรียนรู้พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำ โดยศึกษาจากผลการทดสอบระดับชาติ(National Test) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : รายงานการประชุม)

จากสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ซึ่งยังไม่สามารถชี้ชัดว่ามีสภาพการดำเนินงานการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เป็นเช่นไร เป็นไปตามแนวคิดหลักการที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ขนาดโรงเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการนำแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติให้สำเร็จผล

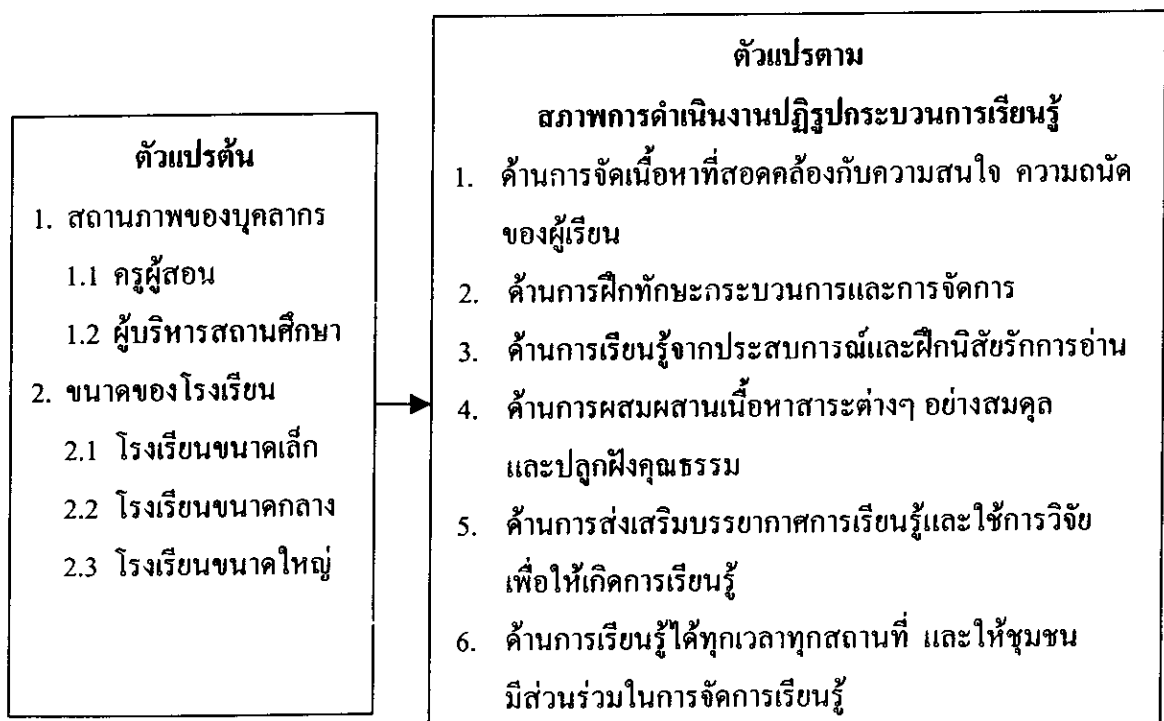
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จึงสนใจที่จะทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 อย่างจริงจัง สามารถที่จะนำผลการวิจัยเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการวางแผนป้องกัน แก้ไขปัญหา กำหนดนโยบายในการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้ศึกษาและ โรงเรียนอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผนดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ

และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมี ทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ (นวลจิตต์ เชาวเกียรติพงษ์. 2545 : 10 ; อ้างอิงมาจากสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง. 2543)

1. ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
2. ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ
3. ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน
4. ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่างๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
6. ด้านการเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่มีขนาดต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีสภาพการดำเนินงานในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ตามธรรมชาติของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 มีขอบเขตในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,721 คน จำแนกเป็นครูผู้สอน 1,563 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 158 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 314 คน เป็นครูผู้สอน 285 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของบุคลากร คือ

- 1) ครูผู้สอน
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีของครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 6 ด้าน ต่อไปนี้

3.2.1 ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

3.2.2 ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ

3.2.3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน

- 3.2.4 ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่างๆ อย่างสมดุล และปลูกฝัง
คุณธรรม
- 3.2.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิด
การเรียนรู้
- 3.2.6 ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วม
ในการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกระบวนการ
การเรียนรู้ของครูให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร
สถานศึกษา ดำเนินการตามกรอบแนวคิด ทั้ง 6 ด้าน คือ

1.1 ด้านการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน
หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ
และความถนัดของผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วม วางแผนในการจัดการเรียนรู้ เน้นการจัดการเรียน
ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 ด้านการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ หมายถึง การฝึกทักษะ
กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ กล้าแสดงความคิด เรียนรู้โดยใช้
โครงการ รู้จักคิด ฝึกทำ ฝึกปรับปรุง รู้จักการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองและการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ด้วยวิธีการเรียนรู้
ที่หลากหลาย

1.3 ด้านการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรม
ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำเป็น คิดเป็น แก้ปัญหา
เป็น รักการอ่าน ทำงานกระบวนการกลุ่ม กล้าแสดงออก คิดอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุ มีผล
แลกเปลี่ยนการเรียนรู้และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านการผสมผสานเนื้อหาสาระต่างๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม หมายถึง
ถึง การจัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทุก
กลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีความรอบรู้ทันยุคทันสมัยอย่างได้สัดส่วน
ส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นประชาธิปไตย เกิดทักษะการ
เป็น

ผู้นำผู้ตามที่ดี อยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขมีค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และใช้การวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สามารถผลิต และใช้สื่อการเรียน มีแหล่งวิทยาการต่างๆ และเอื้ออำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ มีการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

1.6 ด้านการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้านการประสานความร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สนับสนุนการจัดเนื้อหาสาระหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้หลากหลายรูปแบบ มีส่วนร่วมในการประเมินผล พัฒนาปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา นำเนื้อหาการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ตามสภาพเวลาสถานที่ เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2. โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2

3. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนในสถานศึกษา ตามเกณฑ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2539 : 7)

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

4. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนที่ทำการสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ทำการสอนช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อสนเทศ ในการวางแผนกำหนดนโยบาย พัฒนา และปรับปรุง การบริหาร
จัดการด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University